

Enestående samarbejde mellem professionelle på OUH og frivillige i PFN

"Som læge er det fantastisk at vide, at vi har et korps af frivillige"

"Vi lærer som frivillige i højere grad at holde af hverdagen"

"Mange gange så glider livet bare. Min indsats som frivillig her gør, at jeg passer mere på det"

Temadag beviste det:

PFN, der står for Palliativt Frivilligt Netværk, blev oprettet på Fyn ved udgangen af 2013 som en forening, hvis formål det er at hjælpe uhelbredeligt syge i eget hjem. Dengang var det altafgørende, at man fik et godt og konstruktivt samarbejde med Odense Universitetshospitals professionelle hjælp til uhelbredeligt syge, PTF, Palliativt Team Fyn.

Inge Hansen, der blev ansat som koordinator i Palliativt Frivilligt Netværk, fik kontor i forbindelse med PTF på OUH – og denne kombination af nærhed og kompetence har vist sig at være meget frugtbar.

Det beviste PFNs temadag på Fabrikken, Lumbyvej 11 i Odense – afholdt 21. oktober 2015.

Her var 50 inviterede frivillige, ansatte og bestyrelse mødt op for at udveksle erfaringer efter godt halvandet års samarbejde om at lindre uhelbredeligt syges sidste tid i eget hjem på Fyn.

Konklusionen var klar: Samarbejdet er fortrinligt. Især fordi der er en ansat koordinator, som forstår at støtte de frivillige og indgå som tværfaglig sparingspartner hos de ansatte.

En ansat fra PTF udtrykte det således: "Palliativt Frivilligt Netværk er en kæmpe støtte i vores arbejde med uhelbredeligt syge. Vi kan kontakte Inge Hansen og bede om hjælp dér, hvor vi kan se, der mangler en støtte, vi som professionelle ikke har mulighed for at give. Inge tager kontakt til det enkelte hjem og finder en frivillig, der matcher hjemmet og personen. Og så er hun meget skarp på, at den frivillige hjælp netop skal være – "frivillig" og ikke faglig indsats.

Velkomst med sang

Efter en fælles frokost bød Inge Hansen velkommen. Forinden havde hun og Palliationssygeplejerske Conny G. Poulsen gjort meget ud af de seks borde, vi blev bænket omkring. Under den grønne dug lå en sang, forfattet af Inge – og melodien "Nu falmer skoven" gav toner til ni vers, der på sin egen måde beskrev samarbejdet mellem PFN og PTF. Der, hvor lægen, sygeplejersken, sekretæren, socialrådgiveren, fysioterapeuten, psykologen og præsten i "teamet", som de involverede kalder PTF, samarbejder med "netværket", som de frivillige i PFN også kaldes internt.

Præsten

Det første oplæg på temadagen holdt den nyansatte præst i teamet, Elisabeth R. Hammer. Hun bliver kaldt ud til uhelbredeligt syge i eget hjem, hvis teamet skønner, at der er behov for det – og fortalte på mødet, hvorfor hun var så glad for sin stilling:

"I forbindelse med sorg oplevede jeg som præst, at jeg kunne hjælpe. Præstens budskab er jo, at alt er kærlighed. Det budskab kan virke lindrende. Derfor har jeg uddannet mig i sorgarbejde. Og at arbejde tværfagligt som præst hos PTF er rigtig dejligt"

"Min rolle som præst hos uhelbredeligt syge er at skabe en tryk ramme, hvor der er rum for de mange eksistentielle spørgsmål om liv og død, der dukker op i situationen. F.eks. kan en sjælesorgssamtale sagtens starte med et fodboldresultat, hvis den syge er fodboldinteresset. I det hele taget er det vigtigt altid at tage udgangspunkt i livet og de interesser, der er dér. Derved kan der langsomt skabes grobund for at tale om den svære situation, uhelbredeligt syge er i. Mennesket er jo et hele. Derudfra udspringer samtalen. Vi respekterer folks grænser og prædiker ikke tro som sådan"

Elisabeth R. Hammer fortalte også, at de typiske spørgsmål til præsten er: Hvorfor skal jeg dø? Har jeg gjort noget forkert? Er det min egen skyld?

De frivilliges oplæg

Derefter gik 21-årige Celine til mikrofonen. Hun vil være læge og havde hørt om netværket og ringede til Inge Hansen. Her blev hun imidlertid i første omgang afvist som frivillig, fordi hun var så ung. Men Celine gav sig ikke – og da Inge skulle matche en uhelbredeligt syg, der "absolut ikke ville have en gammel dame som frivillig", fik Celine chancen.

"Det har været fantastisk at opleve. Hun (den syge) er fuld af liv og lyst og får os ud på alle mulige ture. Herunder også i IKEA, som jeg ellers ikke kan udstå at komme i", som Celine sagde det.

Inge kommenterede forløbet: Mange uhelbredeligt syge synes ikke at unge mennesker skal bekymre sig om uhelbredelig sygdom og døden og vil gerne "beskytte" og drage omsorg for de unge. Derfor vægrede jeg mig i første omgang for at tage Celine ind som frivillig.

Frivillig Benny fik ordet og fortalte at han tidligere havde været frivillig samaritter. Så faldt han for en annonce der søgte frivillige til PFN. Benny fortalte, at en af de første han var ude hos, viste sig, slet ikke at ville have ham. Det var den syges ægtefælle, som ønskede en frivillig, så hun kunne få mulighed for at deltage i en familiesammenkomst.

"Så sagde jeg bare til manden, at hvis han ikke ville snakke, var det ok. Jeg havde jo taget en bog med. Den sad jeg så og læste i værelset ved siden af, indtil konen kom hjem. Det var også ok".

Inges kommentar: Sådan kan det også være at komme ud. Det kræver mange kompetencer at acceptere, at hjælpen skal være på den syges præmisser, og nogle gange er opgaven at skabe tryk og mulighed for at pårørende kan komme ud nogle timer til egne gøremål. Her er det vigtigt at snakke med den frivillige om at der kan være en forskellig tilgang til den ønskede hjælp.

Fælles indblik

Inge fortalte derpå lidt om den frivillige indsats:

"Frivillige skal være fordomsfrie og være de ekstra arme og ben, der er behov for i den syges hjem. Typisk efterspørges frivillig til at hjælpe med at gøre noget sammen med den syge, f.eks. køre ud og handle ind, gå

en tur eller tilsvarende. Andre gange er opgaven at kunne være hos, så pårørende får nogle timer til egne gøremål. Vi har i dag i PFN 37 frivillige. 10 mænd og 27 kvinder. Den yngste er 21. Den ældste 82.”

”To gange om ugen har teamet (PTF) tværfaglige konferencer, hvor jeg som koordinator deltager. Når der er behov for en frivillig indsats kobles jeg på. Det betyder at jeg efterfølgende kontakter den syge og aftaler et hjemmebesøg hos den syge og dennes pårørende. Besøget har til formål at tydeliggøre den frivilliges muligheder og begrænsninger - herunder at få etableret en individuel tilrettelagt frivillig indsats, præcis matches til det enkelte hjem. Den rette match er vigtig. Kemien mellem menneskene er afgørende”.

”De første frivillige aftaler hos uhelbredeligt syge i eget hjem havde vi i februar 2014. For tiden er der et sted mellem 22-25 frivillige ude i eget hjem det meste af tiden. Derudover har vi 3 frivillige fra netværket fast tilknyttet den palliative sengeafdeling på OUH. Siden januar i år har frivillige været ude hos uhelbredeligt syge 580 gange i 77 forskellige hjem. Det er relativt mange og betyder at de frivillige i netværket ikke står passivt på en venteliste, men ofte er ude i konkrete opgaver. Og det betyder også, at vi stadig har brug for flere frivillige i netværket”.

Fra salen blev der spurgt, hvad man som frivillig stiller op, hvis man som frivillig bliver for følelsesmæssigt involveret i ”sine” uhelbredeligt syge.

Inge svarede: De frivillige får ikke så meget at vide om selve sygdommen, men mere om det enkelte hjem og dets beboere. Dette ud fra at de frivillige ved at de kun kommer ud i hjem hos uhelbredeligt syge, og dette ud fra at vi ønsker man skal møde og se mennesket (bag sygdommen) og ikke sygdommen. Når den frivillige har været ude i hjemmet første gang, snakker jeg og den frivillige om alt er forløbet som planlagt - om der er brug for ændringer i aftalen. Når forløbet er afsluttet, så deltager den frivillige i reflekterende supervision sammen med undertegnede og 2-3 andre frivillige, der ligeledes har afsluttet et forløb. I modsætning til de månedlige fællesmøder, hvor frivillige kan vælge at komme efter behov og lyst, så er den reflekterende supervision obligatorisk. Det betyder, at der stilles krav til de frivillige om at er indstillet på at få snakket et afsluttet forløb igennem, reflektere og dele viden - og den vej rundt få sat punktum for et afsluttet forløb.

Der cirkuleres ved bordene

Efter kaffen skulle der cirkuleres ved bordene, således at man mødte nogle af de andre deltagere, og således at de frivillige og de professionelle kunne drøfte samarbejdet og stille spørgsmål til hinanden. Hvert bord blev bedt om at drøfte temaer som ”hvilke opgaver kan jeg tilbyde som frivillig/professionel” og ”gør det en forskel at der er et samspil mellem frivillig og professionelle”.

Afslutning

Temadagen sluttede efter nogle timers frugtbare samtale, de professionelle, de frivillige og bestyrelsen imellem, og formand for Palliativt Frivilligt Netværk, professor Harry Haue, rundede dagen af med en stor tak til de frivillige.